

החוג להיסטוריה של המזרח התיכון
יו"ר הוועדה החוגית: ד"ר סולי שאהוור

הלימודים לתואר שני (מ"א)

מטרת הלימודים

לימודי המ"א מיועדים להרחיב ולהעמיק את הידע וההבנה בתחום לימודי אזור המזרח התיכון, ולשפר את יכולת השימוש בכלים, בתיאוריות ובשיטות הדרושות ללימוד ולמחקר עצמאיים של ההיבטים ההיסטוריים, הפוליטיים, החברתיים, הכלכליים, התרבותיים והדתיים של המזה"ת. לימודי המ"א מתנהלים בשני מסלולים (ר' להלן) והם מושתתים על עבודה עצמית ועל לימוד במסגרת סמינריונים ובמסגרת קורסי שפות זרות.

תנאי הקבלה

1. בעלי/ות תואר ראשון בחוג להיסטוריה של המזה"ת באוניברסיטת חיפה ובחוגים מקבילים במוסדות מוכרים להשכלה גבוהה בארץ או בחו"ל, שציונם המשוקלל הסופי הוא 80 לפחות (כולל סטודנטים שסיימו מסלול חד חוגי בלימודי מזה"ת), ולא פחות מ-76 בחוגם השני
2. בוגרי/ות אשר ציונם/ המשוקלל בחוג להיסטוריה של המזה"ת באוניברסיטת חיפה (או בחוג מקביל במוסד אחר) נע בין 76-80 ובחוג השני נע בין 70 ל-76- באישור מיוחד של ועדת המ"א והרשות ללימודים מתקדמים.
3. בעלי/ות ידיעת השפה הערבית הספרותית או הפרסית או התורכית ו/או שפה זרה אחרת עפ"י החלטת הוועדה ללימודים מתקדמים במסלול א' מחקרי. מועמדים/ות שאף אחת משפות אלה אינה שפת אמם ולא השתלמו בהם ברמה הנדרשת במסגרת לימודי התואר הראשון יחויבו לעמוד בהצלחה בבחינת פטור או בלימודי השלמה.
4. בעלי/ות תואר ראשון ממוסד אקדמי מוכר להשכלה גבוהה, ששפת ההוראה בו אינה עברית, חייב/ת לעמוד בבחינת ידע בעברית, ברמה הנדרשת ע"י האוניברסיטה, עד סוף שנת הלימודים הראשונה.
5. מועמדים בוגרי אוניברסיטאות מוכרות מחו"ל וכן בוגרי אוניברסיטאות בעלות שלוחות בישראל, אשר פועלות באישור המועצה להשכלה גבוהה, יחויבו לעמוד בהצלחה בבחינת GRE או בלימודי השלמה במסגרת התואר הראשון.
6. לועדת הקבלה זכות לזמן מועמדים לראיון אישי ולדחות מועמדים/ות גם אם ציוניהם/ן עונים על דרישות הקבלה.

מבנה הלימודים

ללימודי התואר השני בחוג שני מסלולים: מסלול א' מחקרי עם תזה (106201-16-01) ומסלול ב' ללא תזה (106202-16-01)
תלמידי מסלול א' נדרשים ללמוד קורסים מתקדמים בהיקף של 32 שש"ס (לא כולל שפות) ולכתוב עבודת גמר מחקרית (תיזה), תלמידי מסלול א' ילמדו שפה זרה נוספת (על השפה שלמדו במסגרת התואר הראשון) לפי הצורך ובתאום עם יו"ר וועדת מ"א.
תלמידי מסלול ב' נדרשים ללמוד קורסים מתקדמים בהיקף של 36 שש"ס ולהיבחן בבחינת גמר.

תוכניות לימודים מיוחדות למ"א:

בית-הספר להיסטוריה

תכנית לימודים לתואר שני (מ"א) ולימודים לתואר דוקטור לפילוסופיה

ראש בית הספר: פרופ' גור אלרואי

ביה"ס להיסטוריה מאגד בתוכו את חמשת החוגים ההיסטוריים: היסטוריה כללית, היסטוריה של מזה"ת, תולדות ישראל, לימודי ארץ-ישראל ותולדות האמנות.
מטרת ביה"ס להגביר את שיתוף הפעולה בין החוגים להיסטוריה תוך העשרת תכניות הלימודים לתארים מתקדמים.
הפעילות של בית הספר להיסטוריה כולל: קורסי חובה בב"א ובמ"א, תכנית לימודים לדוקטורט מיוחדות למ"א, כנסים, ימי עיון, סימפוזיונים, סדנאות מחקר והרצאות אורח מהארץ ומחול.
מטרת הסמינרים, הקורסים, ההרצאות והסדנאות היא לגבש את הדיסציפלינה ההיסטורית ולהביא בפני הסטודנטים תמונה מורכבת, מגוונת ומעודכנת של הידע, השיטות ומצב המחקר בתחומים מרכזיים של חקר היסטוריה.

קורסי חובה

ב"א - תלמידי החוגים ההיסטוריים ילמדו במהלך התואר ובכפוף לתוכנית הלימודים החוגית קורס בהיסטוריה עולמית וקורס מתודולוגי.

ד"ר - תלמידי שלב א' וב' בחוגים ההיסטוריים מחויבים ללמוד שני סמינרי ד"ר שנתיים. תלמידי שלב א' ילמדו את הקורס: פרקים במלאכת ההיסטוריון (4 שש"ס). תלמידי שלב ב' ילמדו את הקורס: סוגיות ולבטים במחקר היסטורי (4 שש"ס).

תכניות לימודים לתואר שני:

1. התמחות במלחמה ושלום

ראש התכנית: פרופ' אריה כוכבי

מטרת התכנית לבחון את מכלול ההקשרים החברתיים, הכלכליים, התרבותיים, המשפטיים, הצבאיים והדיפלומטיים המשתנים של מלחמה ושלום באירופה, בארצות הברית, במזרח אסיה ובמזרח התיכון. לצד המימד הגלובלי יושם דגש על תהליכי מלחמה ושלום בארץ ישראל כמקרה בוחן.

בתכנית יידונו: מלחמות העולם, המלחמה הקרה, מלחמות אזרחים, "מלחמת תרבויות", טרור, פשעי מלחמה, אמנות בינלאומיות, ועידות שלום ובתי משפט בינלאומיים. התכנית נותנת ביטוי לגישות מחקריות המתפתחות בשני העשורים האחרונים בתחום הדיסציפלינה ההיסטורית בכל הקשור לחקר תופעות השלום והמלחמה.

תנאי קבלה

עמידה בתנאי הקבלה הכלליים של האוניברסיטה, ברמה הנדרשת על-ידי החוג אליו נרשם התלמיד (אחד החוגים ההיסטוריים השייכים לביה"ס) והרשות ללימודים מתקדמים. בוגרים שאינם בעלי תואר באחד החוגים להיסטוריה יעברו ועדת קבלה בחוג והיא שתקבע את הצורך בלימודי השלמה והיקפם.

מבנה הלימודים

לתכנית יהיו שני מסלולים:

מסלול א' הכולל כתיבת שתי עבודות סמינריוניות ועבודת תיזה 32 ש"ס
מסלול ב' הכולל כתיבת שלוש עבודות סמינריוניות ובחינת גמר 36 ש"ס

סיום התואר

הלימודים מעניקים תעודת מוסמך בחוג בו בחר הסטודנט ללמוד עם ספח התמחות ב"מלחמה ושלום".

2. התמחות במדעי הדתות

ראש התכנית: פרופ' אריה קופסקי

מטרת התכנית היא להרחיב ולהעמיק את הידע וההבנה של תופעות ומסורות דתיות, להקנות לתלמידים את ידיעת הבעיות, המושגים ודרכי המחקר של חקר הדת, הן על ידי לימודים שיטתיים והשוואתיים והן על ידי לימודי התמחות. התוכנית נועדה להביא בפני תלמידיה את מגוון הדיסציפלינות המחקריות של דתות ורעיונות דתיים ולאפשר לתלמידים העמקה באחת הדיסציפלינות והכנה לקראת מחקר בתחום בו בחרו. התוכנית תעודד חשיפה למגוון רחב של מערכות דתיות, בעבר ובהווה ולעולמן החברתי, הרוחני, הריטואלי והחוויתי, כדי לאפשר לתלמידיה הבנה רחבה ומעמיקה ככל האפשר של התופעה הדתית בכללותה.

תנאי הקבלה

1. תואר ראשון ממוסד מוכר להשכלה גבוהה בארץ או בחו"ל בציון סופי של 76 לפחות.
2. מועמדים אשר יידרשו להשלים קורסים ינותבו ללימודי השלמה בהיקף אשר ייקבע ע"י יועצי התכנית וועדת המ"א, בהתאם ללימודים הקודמים של המועמד. יש להשיג ממוצע של 80 לפחות בקורסי ההשלמה על מנת להמשיך בלימודי התואר השני.
3. תלמידים המתקבלים לתוכנית במסלול א' (עם כתיבת עבודת גמר מחקרית-תיזה) ואינם שולטים בשפת המקורות (יוונית, לטינית וכ"ו) של תחום התמחותם ברמת מכינה יידרשו ללמוד אותה כתלמידים במעמד על תנאי בשנה א' ולהשיג ציון של 80 לפחות כתנאי מעבר לשנה ב'.

מבנה הלימודים

לימודי התכנית יתקיימו בשני מסלולים:

מסלול א' הכולל כתיבת שתי עבודות סמינריוניות ועבודת תיזה 28 ש"ס
מסלול ב' הכולל כתיבת שלוש עבודות סמינריוניות ובחינת גמר 36 ש"ס

סיום התואר

הלימודים מעניקים תעודת מוסמך בחוג בו בחר הסטודנט ללמוד עם ספח התמחות בלימודי "מדעי הדתות".